

Annet Berntsens
Elwine Halewijn
Jo Fond Lam

Voors, tegens en een alternatief?

Debat I: Toets Gesproken Nederlands in het inburgeringsexamen nieuwe stijl

28
Les 180
dec '12

Wat zijn de voordelen van de TOETS GESPROKEN NEDERLANDS (TGN), wat de nadelen? Op het Lescongres werd over deze vraag volop gedebatteerd. Informatie over de toets en ervaringen uit het werkveld werden uitgewisseld. Vervolgens werd besproken of een andere toets spreek- of gespreksvaardigheid op niveau A2 wenselijk en haalbaar is. Een zorgvuldige afweging is noodzakelijk en kost meer tijd dan het debat bood. Het ministerie is geïnteresseerd in de uitkomsten van deze discussie over de TGN. Reacties naar aanleiding van dit artikel aan de Lesredactie zijn dan ook welkom.

Het INBURGERINGSEXAMEN NIEUWE STIJL dat per 1 januari 2013 afgenomen kan worden, bestaat alleen nog uit een centraal examen. Voor het praktijkgedeelte waarin taalvaardigheid van de kandidaat via portfolio en/of assessments wordt getoetst, heeft de kandidaat eigenlijk een cursus nodig en daartoe wilde de overheid niet verplichten. Op het nieuwe examen moet de kandidaat zich zelfstandig kunnen voorbereiden.

Voorafgaande aan het besluit tot afschaffing van het praktijkexamen heeft het ministerie in 2011 een expertmeeting georganiseerd waarin door alle experts unaniem is gepleit voor handhaving van het praktijkdeel. Daarin kunnen laagopgeleiden namelijk beter laten zien wat zij kunnen. Maar hun pleidooi was tevergeefs.

Feiten over de TGN

De TGN wordt per telefoon afgenomen en automatisch beoordeeld. Daarbij wordt gebruikgemaakt van spraaktechnologie en wel specifiek spraakvergelijking. De toets is opgebouwd uit verschillende onderdelen: nazeggen van zinnen, antwoord geven op korte vragen, tegenstellingen en verhaaltjes navertellen. Elk onderdeel bestaat uit opgaven. Elke afzonderlijke opgave wordt op een of meerdere kenmerken van spreekvaardigheid beoordeeld. De verschillende kenmerken zijn: woordenschat, zinsbouw, vloeiendheid en uitspraak. De

Wel kunnen kandidaten tot 2015 kiezen tussen het inburgeringsexamen oude of nieuwe stijl.¹

Voor hen die zich opwinden over de TGN als zodanig, maakt dit niet uit. Voor wie zich opwindt over het ontbreken van een echte gespreksvaardigheidstoets als onderdeel van het inburgeringsexamen, geeft de keuze tussen oude en nieuwe stijl enig uitstel. (Hoewel, welke inburgeraar of gemeente zal nog kiezen voor een duurder examen oude stijl?)

Slaagkans TGN

Het debat startte met de stelling: **Alle kandidaten kunnen zich in principe goed voorbereiden op de TGN en uiteindelijk ook slagen.**

Jo Fond Lam, toetsontwikkelaar, geeft cijfers en een toelichting⁴: 81%

TGN heeft een groot meetbereik waardoor een kandidaat voor niveau A2 niet alles goed hoeft te hebben.²

De TGN is regelmatig onderwerp van gesprek en discussie. Onlangs heeft oud-minister Leers beloofd dat er meer transparantie komt over de uitslag van de TGN zodat kandidaten - en hun docent - weten waaraan gewerkt moet worden om de slaagkans te vergroten.³ Dit naar aanleiding van het rapport van de Nationale Ombudsman dat geleid heeft tot vragen in de Tweede Kamer.

van de kandidaten slaagt in één keer voor de TGN. Gemiddeld doet men 1,06 keer examen om het examen te halen. Dat betekent dat kandidaten slagen voor het examen ondanks het feit dat men het als moeilijk ervaart. Ter illustratie: voor de EPE slaagt 69% van de kandidaten in één keer en doet men gemiddeld 1,14 keer examen voordat men slaagt.

Na-papegaaien

De **Nt2-docenten** aanwezig bij het debat, bekritisieren de inhoud van de TGN. Het is lastig om cursisten te motiveren voor deze toets te oefenen. Zinnen die zij niet begrijpen 'na-papegaaien' is didactisch moeilijk te verantwoorden. Docenten hebben ook vragen bij het nut van het vele oefenen. 'Deelnemers slagen, maar waarvoor? Deelnemers die slagen beheersen lang niet altijd gespreksvaardigheid op niveau A2. Wat zijn we dan eigenlijk aan het toetsen?' Een ander punt van discussie is dat Nt2-docenten de ervaring hebben dat kandidaten - met name Aziatische en Spaans-talige cursisten - benadeeld worden door deze toets vanwege hun afwijkende accent of prosodie. Daar tegenover staat de ervaring met kandidaten met een 'goed oor', gevoel voor drama of een goed geheugen. Zij slagen voor de TGN, maar beheersen in andere gespreksituaties niveau A1 nog niet. Kortom, docenten vinden de TGN een onvoorspelbare toets. Ze zijn benieuwd naar meer feiten en cijfers. Bijvoorbeeld naar wat de correlatie is tussen het slagingspercentage op de TGN en het praktijkexamen. Daar zijn geen gegevens over bekend.

Didactische aanpak

De **toetsontwikkelaars** bekritisieren de didactische aanpak rond de TGN in het inburgeringstraject. De TGN beoogt niet dat er eindeloos tegenstellingen geoefend worden en (te) lange zinnen nagezegd worden. Wel dat een Nt2-cursus aandacht geeft aan spreken, uitspraak en gespreksvaardigheid. Op basis daarvan kan spreken op A2 niveau aangetoond worden via de TGN. 'Als de cursist het niveau A2 beheerst, zijn alleen de officiële oefentoetsen TGN de beste voorbereiding voor de cursist op deze toets,' aldus de toetsontwikkelaars.

Maar docenten vragen zich af, wat een kandidaat die meerdere keren zakt, dan een volgende keer anders of

beter kan doen. Meer transparantie over de uitslag, zoals nu door Leers beloofd is, biedt houvast.

Wat dan wel?

Daarover ging de tweede stelling: **Gespreksvaardigheid/spreekvaardigheid moet per se een onderdeel zijn van een inburgeringsexamen.**

Een overweging vóór deze bewering is dat spreek- en gespreksvaardigheid essentieel is voor tweedetaalverwerking. Als de overheid gespreksvaardigheid uit het examen haalt, zal ook het oefenen van de vaardigheid spreken in het inburgeringstraject op de achtergrond raken. Voorkomen moet worden dat een inburgeringsexamen niet aantoont wat inburgering juist beoogt: contact kunnen leggen, interactie beantwoorden, kortom: mee kunnen praten op niveau A2.

Sommige aanwezigen betwijfelden of je op die manier onderwijs en examen moet koppelen: niet alles wat je onderwezen hebt gekregen, hoeft ook in een examen te zitten en niet alleen dat wat in een examen zit, moet aandacht krijgen in het onderwijs.

En er is ook gesproken over het effect van een andere toets gespreksvaardigheid voor de portemonnee van de inburgeraar, die de kosten van de cursus immers zelf betaalt. De overheid heeft om die reden het praktijkexamen geschrapt. Een andere afweging is dat een nieuw onderdeel aan het examen toevoegen ook een extra kans biedt te zakken. Het zijn interessante kwesties waarover we in het korte tijdsbestek van het debat geen eensluidend antwoord konden en wilden formuleren.

We bespraken mogelijke alternatieven voor de TGN. Annet Berntsen had er als voorzet twee geformuleerd:

1. **Assessment en portfolio inburgering zijn voorwaardelijk voor deelname aan het centrale examen inburgering nieuwe stijl.**

Een basis-taalgebruiker (zeker een lager opgeleide kandidaat) kan het beste zijn gespreksvaardigheid laten zien in een (semi-)authentieke situatie, goed voorbereid en met een toetsleider in de rol van gesprekspartner. Het praktijkdeel van het examen oude stijl voorzag daarin via een portfolio en/of assessments, gekoppeld aan een profiel. Zijn er financieel aantrekkelijke manieren voor inburgeraars en

overheid om een praktijktoets te handhaven (ook na 2015)?

2. **Naar voorbeeld van het Staatsexamen Nt2 een examen spreekvaardigheid op niveau A2 laten ontwikkelen. Het kan een groot voordeel zijn en motiverend voor cursisten te weten hoe hun spreken centraal getoetst wordt: er zal duidelijkheid zijn over eindtermen, inzage in proefopgaven en beoordelingsschalen.**

Maar, brachten aanwezigen in, de kans dat een laagopgeleide kandidaat zakt op deze toets, blijft aanwezig. Een toets SPREKEN naar voorbeeld van het Staatsexamen Nt2 lijkt op de oude PROFIELTOETS Nt2. Daarover is jaren geleden al gezegd dat deze geen recht deed aan laagopgeleide Nt2'ers om hun spreekvaardigheid in een formele setting te tonen. Wat als inburgeraars net zo veel (of minder!) kans maken te slagen op een alternatief voor de TGN, wie schiet er dan wat mee op?

Annet Berntsen
Elwine Halewijn
Jo Fond Lam

Wilt u reageren op dit artikel, stuur uw reactie naar redactie@tijdschriftles.nl

Noten:

1. www.inburgeren.nl/inburgeraar/Nieuwsberichten_homepage/wet_inburgering_verandert.asp geraadpleegd 1/11/2012
2. www.zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/29700/kst-29700-26-b3?resultIndex=52&sorttype=1&sortorder=4
3. www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2012/10/23/beantwoording-kamervragen-over-inburgeringstoets.html
4. Significant (juni 2010). Evaluatierapport inburgering in Nederland. Barneveld: Significant B.V. (http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/docl_21763_793656534.pdf)

